

Liviu Ornea

Viata ca o glumă proastă

NEMIRA

Copertă: Adnan VASILE
Prepress copertă: Alexandru CSUKOR
Redactor: Eli BĂDICĂ
Tehnoredactor: Magda BITAY
Lector: Andreea IANCU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ORNEA, LIVIU

Viața ca o glumă proastă / Liviu Ornea. - București : Editura Nemira, 2022
ISBN 978-606-43-1410-9

821.135.1

Liviu Ornea
VIAȚA CA O GLUMĂ PROASTĂ

© Nemira, 2022

Tiparul executat de tipografia PAPER PRINT INVEST, Brăila.

Orice reproducere, totală sau parțială,
a acestei lucrări, închirierea acestei cărți
fără acordul scris al editorului sunt strict interzise
și se pedepsesc conform Legii dreptului de autor.

ISBN: 978-606-43-1410-9

„De bună seamă, a trăi înseamnă a te prăbuși progresiv.“

(Prăbușirea, F. Scott Fitzgerald)

„Pentru ce ești mâhnit, suflete al meu, și pentru ce mă tulburi?“

(Psalmul 41)

Dragă mamă,

25.09.1988

Uite, sunt deja de trei săptămâni aici și parcă tot nu-mi vine să cred. Totul e atât de diferit, de altfel decât eram eu obișnuit... Nu mă deranjează foarte tare că-s tuns chilug, nici noul program nu mă apasă, deși știi că nu-mi place să mă trezesc devreme, dar pot să mă adaptez. Nici activitatea fizică și instrucția nu mă supără prea mult, ba cred c-o să-mi facă bine până la urmă, chiar aveam nevoie de mișcare și de aer după cât am stat în casă în ultimii doi ani. Sunt, însă, uimit și chiar jignit de mărginirea ofițerilor și subofițerilor, de cât de puțină le e mintea, că de cultură nu poate fi vorba, de cât de îmbâcsită și vulgară le e vorba (nu te speria, expediez scrisoarea din oraș, prin cineva de încredere care iese, m-am învățat minte). E mult mai rău decât mi s-a povestit și chiar decât îmi închipuiam eu. Asta e, o s-o scot la capăt cumva. E un bun prilej să învăț să rabd, să nu răspund, să țin în mine.

Armata, pe cât pricep eu, e organizată în așa fel încât să-ți lase cât mai puține prilejuri să fii, să te retragi cu tine, să gândești în

liniște. Țasta pare să fie scopul principal, nu să te învețe una sau alta. Ești înconjurat în permanență de colegi și supravegheat de un superior. Țți trebuie un bun antrenament ca să te poți abstrage. Iar când ești lăsat liber (pentru că asta e o senzație acută deja: aici nu ești liber niciodată, doar ești „lăsat“ liber uneori, sunt sigur că sesizezi diferența), e aproape imposibil să-ți muți gândul de la ale armatei și să te cufunzi în ce te-ar putea preocupa. Cel mai dramatic, însă, e că treptat realizezi că nu prea te mai preocupă altceva. Armata asta, cu toate ale ei, ajunge să-ți ocupe nu doar tot timpul, ci și mintea, te seacă, Țți usucă creierul. Și n-ar fi, până la urmă, o nenorocire nici asta, dacă ansamblul n-ar fi atât de derizoriu și de rudimentar, de grotesc; constați, de fapt, că Țți se umple mintea cu noroi și Țți se-acoperă creierul cu un strat gros de mazăgă. Cine știe, poate să mă obișnuiesc cu vremea și să nu mă mai consum. De-afară, nouă luni nu par multe, dar de-aici, din spatele gardului... Oricum, bine că am cărți cu mine (știi că mi-am luat primul volum din lecțiile lui Feynman, *Galeria* lui Țoiu, Faulkner – mi-am zis că aici o să am timp de el). Încerc să mă Țțin de citit zilnic: nu-i ușor, în atmosfera asta – seara, în dormitor, e gălăgie, se spun bancuri (cazone, da), se râde gros și tare, iar după stingere cam pic doborât –, dar trebuie să reușesc să mă concentrez, altfel o să înnebunesc.

Colegii (cei de la Fizică, ceilalți nu mă prea interesează) sunt, cei mai mulți, simpatici. M-am împrietenit cu unul din București, Bogdan. Cam mitic el, dar drăguț și avem ce vorbi. Bine, ne mai văzuserăm pe la finale, dar nu ne cunoșteam, de fapt: e problemist mai bun ca mine, dar eu știu mai multă teorie. Bune și

prăjiturile pe care le primește de la ai lui, fine, ușoare, la noi nu se fac așa.

În Câmpina încă n-am fost. Dar nici nu sufăr: am auzit că nu e mare lucru de văzut (da, știu de casa lui Hasdeu, mi-ați zis, o să merg). Vom putea ieși abia după jurământ, când, poate, o să încep să primesc și permisiile. Zic „poate“ pentru că aici nu se știe niciodată: dacă faci vreo prostie (și, crede-mă, e tare ușor!), adio permisiile.

Vezi că tot trag de timp, sigur ai observat, încerc să amân chestiunea spinoasă. Anca. Știu că ești încă supărată, dar n-ai de ce (oricum, îți mulțumesc pentru că te-ai abținut să încerci să dai de ea). M-am gândit mult și cred, simt că, orice-ai spune tu (și orice-ar fi spus și ea, care tot voia să micșoreze importanța întâmplării), n-a fost doar un capriciu din partea ei. A durat un an de zile, totuși! Nu ne-am văzut noi zilnic, sigur, dar tot... Nu s-a jucat cu mine, nu s-a distrat (cum spui tu, mamă), femeia matură care se amuză inițiind un puști. Chiar și așa de-ar fi fost, mie nu mi-a displicut deloc. Dar a fost, până la urmă, mai aproape de, să zicem, *Vă place Brahms?* sau de *La chartreuse*. Anca a fost (este) o Sanseverina mai curajoasă: au trecut, totuși, aproape două sute de ani, s-au mai emancipat și femeile. Chiar, mă gândeam, tu mi-ai dat să citesc Stendhal când eram într-o nouă, mi-ai vorbit atât de frumos despre *La chartreuse*, sigur te-a emoționat; de ce faci acum pe dura și-o consideri imorală pe Anca? Pentru mine, să știi, a contat enorm, a fost tot ce mi se putea întâmpla mai frumos în viață. Eu chiar am iubit-o (vezi, mă străduiesc să folosesc trecutul, dar e tare greu). De ce-mi tot zici tu că nu știu ce e aia iubire, că-s prea mic? Când

citești sau vezi *Romeo și Julieta* nu spui asta. Până la ea, fusesem numai cu fete de vârsta mea, nu trecusem de sărutări la cinema și-n parc, e-adevărat: până la ea, n-am știut ce înseamnă. Au fost fete pe care le cunoșteam de ani de zile, colege de școală (pe cine altcineva să cunoască tocilarul clasei?) cu care, la un moment dat, s-a legat câte ceva. Or, povestea asta cu Anca a fost parcă mâna destinului. Am întors-o pe toate fețele și sunt convins că așa e. Ia gândește-te: anul trecut, în august, trebuia să mergem cu toții la 2 Mai, eram așteptați; a făcut bunica un puseu de tensiune, v-ați speriat și ați contramandat; așa am ajuns, de pe-o zi pe alta, în excursia pe Nera organizată de Virgi și așa am cunoscut-o pe vară-sa. Era singura fată între cinci băieți, părinții lui Virgi o rugaseră să meargă cu el mai mult ca să aibă grijă de noi, ea nici nu voise să vină, la început, avea și de-nvățat. Până la urmă, a venit, și chiar singură, că n-avea pe nimeni (ceea ce, la cum arată, e de mirare, te rog să mă crezi). Or, eu m-am încumetat și i-am făcut curte (bine, au încercat toți, dar degeaba). N-ai cunoscut-o, dar ți-am povestit: e o minune! Și i-a plăcut de mine, un puști! Și, la urma urmei, de ce nu te poți bucura pentru mine? M-a marcat, m-am maturizat, sunt altul acum, simt eu asta, n-am cum să-ți explic, dar așa simt și nu cred că greșesc. Știi ce ascendent am față de unii colegi? Păi, Bogdan, săracul, n-a avut în viața lui nicio prietenă, e mai rău decât eram eu înainte de Anca! E drept că am și suferit, doar știi, am plâns mult, m-am și îmbătat (să știi că atunci, la Flora, n-a fost prima oară, a fost doar prima dată când m-ai văzut tu așa). Dar era clar că, plecând în armată, se va termina totul, eram amândoi conștienți. Am discutat și răs-discutat, am bocit, nu era și nu

e nimic de făcut. Oricum, o diferență de zece ani sau câți or fi, contează, n-are cum să nu conteze. Am stabilit că nu ne vom scrie și știu c-o să ne ținem de cuvânt. După armată, până să plec la București, vor fi și lunile de vacanță, o să mai stau foarte puțin în Timișoara și, de comun acord cu Anca, așa ne-am promis, nu ne vom vedea. Gata, s-a terminat. Poți să fii liniștită.

Pup-o pe buni, sper că e bine. Te îmbrățișez,

Paul

P.S.: 1) Da, mănânc bine și regulat, la ore fixe (poate prea mult, chiar, mă tem să nu mă-ngrăș), mâncarea de-aici e sățioasă și nu atât de rea cum se spune. Să nu te superi, dar ciorba lor de fasole e chiar mai bună decât a ta. Să nu uit: în pachetul următor pune mai multe prăjituri dna Calangea de-ale bunicii, băieții s-au lins pe degete.

2) Te rog mult, calcă-ți pe inimă și trimite-mi, de fiecare dată, și câte zece pachete de Carpați. Caută, însă, din cele de Sfântu Gheorghe, cu astea ale noastre îmi distrug plămânii.

3) Apropo de jurământ: spune-i și tatei, să nu care cumva să vă treacă prin cap să veniți încoace. Nu e nicio scofală, nicio mândrie, n-aveți ce vedea. Mulțumesc!

4) Sper să nu te superi, dar nu am de gând să locuiesc la pisăloaga de tanti Malvina, în apartamentul ăla plin de vechituri de prost-gust. În niciun caz. Voi locui la cămin, împreună cu colegii mei. Discuția asta e închisă, din punctul meu de vedere.

— A fost, Leo, a fost, cum poți să-mi spui tu mie că n-a fost? Doar am fost aici încă de la-nceput, știu ce spun. Am fost aici,

pe stradă, am vorbit cu oamenii, am stat în fața soldaților. Habar n-ai ce vorbești, ești așa de...

— Fie cum vrei tu, n-o să mă cert acum cu tine. Și nici nu vreau să te amărăsc, nu spun că n-ai fi sinceră, Doamne ferește!, dar, la patru luni distanță, e deja limpede. Tu îți știi doar dreptatea ta, ești încă prea implicată – emoțional, mai ales, prea dinăuntru. Când o să te detașezi un pic, o să înțelegi. „Marea revoluție din decembrie“. V-au mințit, iar voi v-ați lăsat păcăliți. Sigur că n-aveți nicio vină, dar asta e adevărul: v-au mințit.

— O să înțeleg pe dracu'! Bine că le știi tu pe toate, că din Germania se vede mai bine Timișoara, nu?

— Păi, știi și tu că, uneori, de la distanță se vede mai clar, dispar detaliile, zgomotul de fond, și rămâne numai ce-i realmente important, imaginea de ansamblu. Ce spui tu e adevărat, dar e adevărul tău și e incomplet, sugerează corelații false, chiar dacă plauzibile. Din păcate, istoria mare nu e suma istoriilor mici.

— Of, ce tare ești la teorie! De fapt...

— Oricum, ce rost are să discutăm în contradictoriu? Și-așa nu ne vedem capul de treburi, avem de aranjat atâtea pentru căsătorie și plecare, mai e și...

— Măi, ai mei vor să mă vadă mireasă, la biserică, ți-am mai spus, țin ei la asta. N-am putea să le facem pe plac, măcar cu asta, te rog eu, că nu-i mare lucru? Oricum pentru noi nu contează, iar tata zice și că...

— Nu, n-am putea, Anca, n-am putea, doar am stabilit deja. Ai mei nici n-ar veni. Ce nuntă fără părinții mirelui? Mai ales dacă pentru noi, cum zici, nu contează.

— E cam din scurt. Hai să mai stăm un pic, să se-obișnuiască și ei cu ideea, că alt copil nu au.

— Ce să se mai obișnuiască? Doar stabiliserăm totul de-acum cinci ani, de când am plecat. Știau și ei foarte bine, nu e ceva nou, doar am venit atunci cu ai mei să te cer, am făcut totul ca la carte, am discutat toate detaliile. Cât concediu crezi tu că am? Deja mi l-am mâncat aproape pe tot. Iar ai mei ne așteaptă, ne-au aranjat dormitorul și toate cele jos, la parter, ei s-au restrâns la etaj, ne lasă nouă parterul.

— Auzi, cum e orașul ăla? Că nu știu nimic despre el.

— Essen? Un oraș, acolo, ca multe altele din zonă. Obișnuit, poate chiar urât, dar lucrurile funcționează, ai să vezi. Și găsești orice-ai nevoie. Iar dacă, prin absurd, e ceva ce nu găsești, atunci dai fuga la Düsseldorf, nu-s nici patruzeci de kilometri pe Autobahn. E bine, o să-ți placă.

— Leo, zău, așa n-aș vrea să-i amărăsc, să-i las supărați.

— O să le treacă, ai să vezi. Cum ajungem, le trimiți poze cu casa, cu orașul, și-or să se bucure. Ai făcut lista invitațiilor la petrecere?

— Ce listă? N-am zis că-i chemăm doar pe cei comuni, adică pe-ăia din liceu? Și pe-asta au înghițit-o greu ai mei, voiau masă mare, săracii, restaurant, formație, rude multe, așa cum se face... Sunt oameni simpli, Leo, țin la tradiție, doar îi știi.

— Ei, ghinion, ce să zic? Îmi pare rău, sincer, dar nu aveam cum să facem altfel. Mai bine te-ai gândi deja la bagaj, că nu poți lua foarte mult, ți-am zis doar. Bine, nici n-ai nevoie, găsești acolo ce-ți trebuie. Așa că nu-ți lua chiar toate păpușile, și ursuleții, și oracolele...

— Chiar ești rău!

— Și vezi că n-avem mult timp cu pregătirile, plecăm a doua zi după petrecere.

— Nici asta nu le-am spus, cum Dumnezeuului o să le spun?

— Hai, nu fi copil! Or să-nțeleagă. Doar pleci la mai bine.

„*C'était un temps déraisonnable, / On avait mis les morts à table, / On faisait des châteaux de sable, / On prenait les loups pour des chiens*“. Fredonez prost, te cred, doar mi-ai spus-o de-atâtea ori, ce pot să fac? N-am voce, ori poate n-am ureche – ceva sigur n-am eu, Rozico –, dar n-are importanță. Versurile, doar ele contează. Stai să vezi, că-i mai mare rușinea, așa francofil convins cum mă știi și topit după muzica franțuzească, aia despre care tu zici că nici nu-i muzică, da, habar nu aveam despre melodia asta a lui Ferré. Vorba vine, melodie: cântec, că melodie nu prea are. Nici n-am ascultat tot Ferré, recunosc, știi că sunt mai ales cu Brel și Brassens. Dădusem peste versuri – fără să știu că sunt și cântate – într-o povestire a lui Tabucchi pe care o citisem demult, țin minte că mă șocaseră. I-auzi cum sună: „*C'était un temps déraisonnable, / On avait mis les morts à table*“ – bun, e Aragon, a fost comunist, știu, nu dă bine, pe deasupra și titlul cântecului e imposibil, *Est-ainsi que les hommes vivent?*, dar asta nu mai e vina lui Aragon. Așa bine, pentru că Ferré a luat o parte din poemul *Bierstube Magie allemande* și i-a pus titlul ăsta. Nu l-ai citit? Aa, merită, să știi! Hai, că tu citești în franceză, dacă vrei, îți împrumut eu volumul. Apropo, m-am distrat odată să caut în fișierul de la B.C.U. titluri care conțin cuvintele „om“ și „oameni“. E fabulos! Am și notat, am o listă lungă, e undeva